

Bruxelles, den 11. marts 2026
(OR. en)

7190/26

PECHE 94

NOTE

fra: formandskabet
til: delegationerne

Vedr.: Energiomstilling i EU's fiskeri- og akvakultursektor
– Udkast til formandskabets baggrundsnotat

Bilaget til denne note indeholder formandskabets baggrundsnotat og vejledende spørgsmål med henblik på samlingen i Rådet (landbrug og fiskeri) den 30. marts 2026.

Politisk kontekst

Cyperns formandskab fremhæver betydningen af energiomstillingen i EU's fiskeri- og akvakultursektor. Dette er et vigtigt øjeblik for sektoren med en afgørende politisk udvikling, som vil forme dens fremtid, f.eks. den kommende evaluering af den fælles fiskeripolitik, vision 2040 for fiskeri og akvakultur i EU, EU's optræden udadtil på fiskeriområdet og havloven. Formålet med denne orienterende debat er at reflektere over, hvordan energiomstillingen kan fremmes i EU's fiskeri- og akvakultursektor. Energiomstillingen i sektoren er et vigtigt skridt for opfyldelsen af Den Europæiske Unions bredere bæredygtighedsmål og for styrkelsen af sektorens økonomiske modstandsdygtighed i lyset af dens alt for store afhængighed af fossile brændstoffer.

Med vision 2040-rammen og meddelelsen fra 2023 om energiomstilling (COM(2023) 100) som vejledende dokumenter anerkender Cyperns formandskab, at målet med køreplanen for energiomstilling er at omstille sektoren og tage væsentlige skridt i retning af klimaneutralitet senest i 2050.

EU's fiskeri- og akvakultursektor befinder sig ved en afgørende skillevej. Selv om der i øjeblikket gøres en indsats for at omstille sektoren til en bæredygtig og modstandsdygtig industri, står den fortsat over for betydelige udfordringer. Den store afhængighed af fossile brændstoffer har gjort den sårbar over for udsving i energipriserne, hvilket undergraver dens økonomiske resultater og stabilitet og truer dens levedygtighed på lang sigt. For at imødegå disse udfordringer er det afgørende at sikre en omstilling til vedvarende og kulstoffattige energikilder kombineret med øget energieffektivitet. Energiomstillingen kræver, at sektoren, interessenterne og medlemsstaterne deltager aktivt i sektorens omstilling ved at mindske afhængigheden af fossile brændstoffer og indføre kulstofneutrale energikilder. Cyperns formandskab anerkender også, at køreplanen for energiomstilling skal tilpasses andre bredere EU-initiativer såsom konkurrenceevnekompasset, den europæiske industrielle havstrategi og havnestrategien.

Energiomstillingen i EU's fiskeri- og akvakultursektor bør imidlertid ses i lyset af den bredere omstilling til en bæredygtig og konkurrencedygtig fiskeri- og akvakultursektor. Sektoren har hidtil stået over for flere langvarige og vedvarende udfordringer, bl.a. en aldrende flåde, lave gennemsnitlige fortjenstmargener og stor usikkerhed om sektorens fremtid. Ikkeindustrielt fiskeri er særlig hårdt ramt. Desuden er mulighederne for et generationsskifte truet af vanskelige arbejdsvilkår og utilstrækkelig aflønning, hvilket afskrækker potentielle ansøgere. Geopolitiske forandringer og konkurrence om det maritime rum forværrer disse udfordringer og komplicerer udsigterne for sektoren yderligere. Uden en klar retning risikerer sektoren at fortsætte kursen mod faldende konkurrenceevne, lav rentabilitet og manglende modernisering. Disse forhold gør energiomstillingen særlig udfordrende i denne sektor. Samtidig giver flådens situation og den aktuelle politiske kontekst EU og medlemsstaterne en enestående mulighed for at reflektere over EU's fiskerflådes fremtid og energiomstillingen i akvakultursektoren.

Det er afgørende at styrke energiinfrastrukturen og forsyningssystemerne for at kunne udbrede rene brændstoffer i EU's fiskeri- og akvakultursektor. I øjeblikket begrænses indførelsen af lavemissionsteknologier af utilstrækkelig havne- og energiinfrastruktur. Desuden er der behov for at afprøve og opskalere teknologien for at sikre, at de mest hensigtsmæssige teknologier til de forskellige segmenter når ud på markedet og er tilgængelige for sektoren. Det er muligt at udvikle synergier mellem skibsfart og anden transport ad vandvejen. De særlige forhold i sektoren kan dog kræve tilpasninger eller særlige teknologier. Målettede investeringer i havneinfrastruktur, der skal sikre bunkringsinfrastruktur for kulstoffattige brændstoffer, og i afprøvning af teknologier til specifikke segmenter i sektoren er afgørende for at fremme en moderne drift med lav miljøpåvirkning. For at opnå en vellykket omstilling er der behov for en koordineret udrulning fra EU's side, samtidig med at der mobiliseres private investeringer og offentlig-private partnerskaber.

Sektoren står også over for store hindringer på grund af begrænset finansiering, herunder restriktioner som følge af den nuværende EHFAF. Lave fortjenstmargener og aldrende fartøjer hæmmer dens evne til at tiltrække private investeringer og gør den mindre attraktiv for investorer. Desuden udgør de høje omkostninger, der er forbundet med indførelsen af nye teknologier, yderligere udfordringer for fiskere, navnlig ikkeindustrielle fiskere, og akvakulturproducenter, hvad angår finansieringen af deres omstilling til en mere bæredygtig praksis. Disse faktorer lagt sammen begrænser sektorens evne til at gennemføre en modernisering og integrere renere energiløsninger. Den fremtidige FFR kan potentielt finansiere energiomstillingen, forudsat at det tætte samarbejde med interessenterne fortsætter. Medlemsstaterne spiller en afgørende rolle i disse omstillingsbestrebelsers, idet de kan vurdere de muligheder, der opstår som følge af de nye planer for nationalt og regionalt partnerskab (NRP-planer), og udnytte mulighederne inden for rammerne af Den Europæiske Fond for Konkurrenceevne og Horisontprogrammerne.

EU-støtte til teknologisk modenhed kan fremskynde en omstilling, der går hånd i hånd med moderniserede og fornyede flåder. Desuden får håndteringen af strukturelle spørgsmål såsom overkapacitet eller adgang til fiskerimuligheder samt forbedring af arbejdsvilkårene afgørende betydning for sektorens fremtid og bør knyttes til den fælles fiskeripolitik og den bredere køreplan for energiomstilling.

Formandskabet fremhæver behovet for at anerkende sektorens forskellighed på tværs af medlemsstaterne.

På denne baggrund ønsker Cyperns formandskab med afholdelsen af denne debat en drøftelse på højt plan, der kan bidrage til den igangværende refleksionsproces om energiomstillingen i sektoren.

Spørgsmål til drøftelse

Cyperns formandskab opfordrer deltagerne til at dele deres synspunkter om følgende spørgsmål:

- 1. Ændring og forenkling af lovgivningen** a) Hvilke lovgivningsmæssige reformer er nødvendige for at støtte sektorens energiomstilling? b) Hvordan kan der sikres lige vilkår for sektoren i EU?
- 2. Investering og finansiering** a) Hvordan kan energiomstillingen i fiskeri- og akvakultursektoren finansieres på en effektiv måde i betragtning af de respektive roller, som offentlige og private investeringer spiller? b) Hvilken type initiativer kan sikre en teknologisk opskalering på EU-plan, den nødvendige forsyning af alternativ energi og passende havne og infrastruktur til støtte for energiomstillingen i sektoren? c) Hvortil og hvordan bør finansieringen målrettes under hensyntagen til teknologisk modenhed, navnlig tilgængeligheden af de teknologier, der med det samme kan anvendes i praksis i fiskeri- og akvakultursektoren, og hvor er der stadig behov for yderligere forskning og udvikling?
- 3. Fremtidige forretningsmodeller** a) Hvilke roller bør medlemsstaterne spille for at fremme en levedygtig og konkurrencedygtig sektor og sikre modstandsdygtighed og bæredygtighed samt kulstofneutralitet i sektoren senest i 2050? b) Hvordan kan regionalt samarbejde inden for de enkelte havområder bidrage til udviklingen af praktiske løsninger til gavn for fiskerisektoren? c) Hvordan kan medlemsstaterne støtte mangfoldigheden i de forskellige fiskeri- og akvakultursektorer og imødekomme de forskellige flådesegmenters behov?